

تۇرسۇنئاي زىياۋۇدۇن

ئايال ، 42 ياش

مەن ئۇيغۇر. 1978-يىلى 8-ئاينىڭ 10-كۈنى جۇڭگونىڭ كۆنەس ناھىيىسىدە (قارابوغرا يېزىسىدا) تۇغۇلغان. مەن ئىككى قېتىم لاگېرغا سولانغان. بىرىنچى قېتىملىقى 2017-يىلى 10-ئاپرېلدىن 2017-يىلى 15-مايغىچە. ئىككىنچى قېتىملىقى 2018-يىلى 10-مارتتىن 2018-يىلى 25-دېكابىرغىچە.

مەن 2019-يىلى 26-سېنتەبىر خىتتاي ھۆكۈمىتى مېنى قازاقىستانغا يولغا سالدى. ئۇنىڭدىن كېيىن ئامېرىكىغا كەلدىم.

جۇڭگودىكى بىرىنچى قېتىملىق تۇتۇقلۇنۇش

1. مېنىڭ يولدىشىم قازاق بولۇپ، قازاقىستانغا كۆچۈپ كەلگەن. مەن 2011-يىلى ئۇنىڭ بىلەن بىللە تۇرۇشقا قازاقىستانغا باردىم. 2016-يىلى قازاقىستان ۋىزىسى توشقاندىن كېيىن مەن جۇڭگوغا قايتىشقا مەجبۇر بولدۇم. يولدىشىم مەن بىلەن بىللە قايتتى. مەن قازاقىستانغا تېزىرەك قايتىش ئۈچۈن يەنە بىر ۋىزا ئالماقچى ئىدىم. مەن كۆنەس ناھىيىسىگە قايتىپ كەلگەندىن كېيىن توختىماي ساقچىلار تەرىپىدىن سوئال سورايدىغان ۋە ئىپادەمنى بېرىشكە چاقىرىلدىم. مېنىڭ ۋە يولدىشىمنىڭ پاسپورتى ساقچىلار تەرىپىدىن مۇسادىرە قىلىندى. قازاقىستانغا تېزىرەك قايتىش ئارزۇيىمىزنىڭ ئەمەلگە ئاشمايدىغانلىقىنى تونۇپ يېتىپ، كۆنەس ناھىيىسىدىن ئۆي ئىجارە ئالدۇق.

2. 2017-يىلى 4-ئاينىڭ 10-كۈنى ئەتراپىدا، بىز ساقچىخانىدىن كەلگەن تېلېفوننى تاپشۇرۇۋالدۇق. ئۇ بىزگە ئۆيىمىزنىڭ سىرتىدا ساقلاپ تۇرۇشنى ئېيتتى. ساقچى ماشىنىسى تېزلا يېتىپ كەلدى. ساقچى ماڭا ماشىنىغا چىقىشنى ۋە مەن قاتنىشىدىغان يىغىن بارلىقىنى ئېيتتى. ساقچى ماڭا يىغىننىڭ ئۇزۇنغا سوزۇلمايدىغانلىقىنى ۋە يىغىندىن كېيىن قايتىپ كېلەلەيدىغانلىقىنى ئېيتتى. مەن ماقۇل بولدۇم. شۇ پەيتتە ئىككى ساقچى مېنى ئىككى قولۇمدىن تۇتۇپ ساقچى ماشىنىسىغا باستى. ئۇلار مېنى تۇنجى قېتىملىق لاگېرغا ئېلىپ باردى. ئۇ ئەينى ۋاقىتتىكى بىر مەكتەپ ئىدى. ئۇ يەرگە بارغاندىن كېيىن، ئۇلار مېنى بىر زالغا ئېلىپ كىردى. ئىچىدە ئەر-ئايال، ھەتتا ياشانغانلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان مىڭغا يېقىن كىشىنىڭ بارلىقىنى بايقىدىم. مەن ئىككى خىزمەتچىنىڭ نېمە قىلىشى، شۇنچە كۆپ ئادەمنى قانداق ئورۇنلاشتۇرۇش كېرەكلىكى توغرىسىدا سوراۋاتقانلىقىنى ئاڭلىدىم. بىزگە بىر ساقچى ياتاق ئورۇنلاشتۇرماقچى بولغانلىقىنى ئېيتتى. مەن بۇنى ئاڭلاپ يىغلىدىم ۋە نېمىشقا بىزنى قويۇپ بەرمەيدىغانلىقىنى، نېمىشقا بىزنى قولغا ئالدىغانلىقىنى سورىدىم. ئۇلار يولدىشىمنى ئېلىپ كەلدى. يولدىشىم ماڭا مېنى بۇ يەردىن

چىقىرىۋالدىغانلىقىنى ئېيتتى. ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇلار بىزنى قوشنا ئۆيگە ئېلىپ باردى. بۇ يەر ئوقۇغۇچىلار ياتقىدەك قىلاتتى. بىز نۇرغۇن كىشىلەر بىللە قىستىلىپ قالدۇق. بۇ يەردە نۇرغۇن ياشانغانلار بار ئىدى. بىزگە ساقچى ئېنىق قىلىپ، ئۇ ۋاقىتتا ھېچقانداق تەييارلىقنىڭ يوقلۇقىنى، بۇ پەقەت يۇقىرىدىن كەلگەن بۇيرۇق بولۇپ، ھەر بىر رايوندا قانچىلىك ئادەم قولغا ئېلىنشى كېرەك، دېگەن تۈزۈم بويىچە بۇيرۇق ئىجرا قىلىۋاتقانلىقىنى ئېيتتى. ئەينى ۋاقىتتا بۇ بۇيرۇق ناھايىتى تۇيۇقسىز بېرىلگەنلىكى ئۈچۈن، ئۇلاردا ھېچقانداق تەييارلىق يوق. لاگېرلارمۇ قۇرۇلمىغان، شۇڭا ئۇلار

بۇ كىشىلەرنىڭ ھەممىسىنى يەرلىك ئوتتۇرا مەكتەپلەرگە قىستاپ سولغان. ئۇ كۈنى كەچتە ھەممىمىز ئۇخلىمىدۇق ، يىغلىدۇق. ئەتسى بىز مەكتەپ ئاشخانىسىدا تاماق يېدۇق. ئاندىن بىزگە ئىككى كۈندىن كېيىن دەرسكە بارىدىغانلىقىمىز ئۇقتۇرۇلدى.

3. ئۇ كۈنى بىز بۇ يەرگە كەلگەندە ، بىزگە قانۇن توغرىسىدا تەلىم بېرىش ئۈچۈن كەلگەن بىر ئەر كىشى بار ئىدى. ئاندىن بىر ئىمام بېنىمىزغا كېلىپ بىزگە دۇئا قىلماسلىقىنى ، بۇنىڭ خاتا ئىكەنلىكىنى ، يەنە رومال تاقماسلىقىنى ، يوپىكا كىيىمەسلىكىنى ، خۇداغا ئىشەنمەسلىكىنى ، كوممۇنىست پارتىيىگە ئىشىنىشىمىز كېرەكلىكىنى ئېيتتى.

4. بۇ ۋاقىتتا ھېچقايسىمىز بۇنى قۇبۇل قىلالىمىدۇق ، چۆچۈپ ۋە قورقۇپ كەتتۇق. ھېچقايسىمىز سۆزلىمىدۇق ئاندىن ھەر ئۈچ-تۆت كۈندە بىزدىن سوئال سورالدى. ئۇلار بىزدىن كاللىمىزدا نېمە ئۆزگىرىش بولغانلىقىنى سورىدى. بىزدىن نېمىنى چۈشەنگەنلىكىمىزنى ، كاللىمىزنىڭ ئۆزگەرگەن-ئۆزگەرمىگەنلىكىنى سورىدى. ئۇلار بىزنىڭ ئۇيغۇر تىلىدا ئالاقە قىلىشىمىزغا يول قويمىدى. ئۇلار نەگەر سىز خەنزۇچە سۆزلىيەلمىسىڭىز ئۇنداقتا ھەرگىز سۆزلىمەڭ ، دېدى. ئۇلار بىزگە كوممۇنىست پارتىيىنى مەدھىيەلەيدىغان ناخشىلارنى مەجبۇرلاپ ئۆگەتتى ۋە شۇ ناخشىلارغا ئۇسسۇل ئوينىغۇزدى.

5. يېمەكلىكمۇ ئالاھىدە ناچار ئىدى. مەن تاماق يېيەلمىدىم ، توختىماي ياندۇراتتىم. بىر ئايدىن كېيىن مەن ھوشۇمدىن كەتتىم. ئۇلار مېنى دوختۇرخانىغا ئېلىپ باردى. دوختۇر مېنىڭ يېمەكلىكتىن ئېغىر زەھەرلەنگەنلىكىمنى ئېيتتى ۋە دوختۇرخانىدا ياتقۇزدى ، ئەمما ماڭا بىرەيلەن مەخسۇس قاراپ تۇردى. مەن ھەر كۈنى يولدىشىمغا تېلېفوندا يىغلىدىم. يولدىشىم مېنىڭ دىئاگنوز دوكلاتىمنى ئېلىپ ساقچىخانىغا باردى ۋە ئۇلارغا سالامەتلىكىمنىڭ ناچارلىقىنى ، داۋاملىشىۋەرسە ئۆلۈپ كېتىدىغانلىقىمنى ئىسپاتلاپ بەردى. ئۇ ساقچى باشلىقى باقىپ ئىسىملىك قازاق بولۇپ ، ئۇ مېنىڭ بالدۇراق يىنىپ چىقىشىمنى تەستىقلايدىغانلىقىنى بىلدۈردى. مەن دوختۇرخانىدىن چىققاندىن كېيىن يىغىۋېلىش ئورنىغا قايتۇرۇپ كېلىندىم ، ئەمما بۇ يەر ئىلگىرى ئۇ يەرگە بارغان ۋاقىتىدىكىدىن ئالاھىدە ئۆزگەرتىلپتۇ. بىر ھەپتىدىن كېيىن مېنى قايتۇرۇپ نەكەلگەندە ئۇ يەر تۈرمىگە ئۆزگەرتىلپتۇ. بۇ ئىنتايىن قورقۇنچلۇق بىر ھالەت. مەن بىر كېچە تۇردۇم ، مەن تۇرغان كامېردا يەتتە-سەككىز قىز بار ئىدى ئەتسى مېنى ئېلىپ كەتتى. مەن 2017-يىلى 5-ئاينىڭ 15-كۈنى ئەتراپىدا قويۇپ بېرىلدىم.

6. مەن چىقىپ بىر ئايدىن كېيىن ، بىز پاسپورتىمىزنى سۈرۈشتۈرۈش ئۈچۈن ساقچىخانىغا باردۇق. ئۇلار يولدىشىمغا پاسپورت بېرىدىغانلىقىنى ، ماڭا پاسپورت بەرمەيدىغانلىقىنى ، يولدىشىمنىڭ پاسپورتىنىڭ رەسمىيەتلىرىنى بېجىرىپ ، بېرىش ئۈچۈن ماڭا كېپىل بولۇش سۈپىتىدە ئىمزا قويغۇزدى. يولدىشىم 2017-يىلى 6-ئاينىڭ 15-كۈنى ئەتراپىدا قازاقىستانغا قايتىپ كەتتى. ئۇ قازاقىستانغا بېرىپ ماڭا تېلېفون قىلدى. ئۇ ماڭا نەسىرىمەسلىكىمنى ئۆزۈمنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىپ ، ئۇنىڭ ئۇچۇرىنى ساقلىشىمنى ئېيتتى. شۇنىڭدىن باشلاپ مەن ئۇنىڭ بىلەن ئالاقىلىشىۋالدىم. ساقچىلار مەندىن يولدىشىمنىڭ قەيەردە ، قاچان قايتىپ كېلىدىغانلىقىنى سورىۋەردى.

7. 2017 - يىلى 6- ئاي ئەتراپىدا ۋەزىيەت ئىنتايىن ناچارلاشتى. ئۇلار ھەممىلا جايدا كىشىلەرنى قولغا ئالدى. مەن بەك قورقاتتىم، ھەتتا كوچىدا مېڭىشىمۇ جۈرئەت قىلالمايتتىم. مەن مېنى بىر قېتىم كىرگەندىن كېيىن قايتا تۇتمايدۇ، دەپ ئويلاپتىمەن.

جۇڭگودىكى ئىككىنچى قېتىملىق تۇتۇلۇش

8. 2018- يىلى 8- مارت ساقچىلار ماڭا تېلېفون قىلىپ، مېنىڭ كېلىشىمنى تەلەپ قىلدى. مەن ئۇلارنىڭ مېنى يەنە لاگېرغا ئەۋەتمەكچى ياكى ئەمەسلىكىنى سورىدىم. ئۇ ۋاقىتتا، ئۇلار ئاللىبۇرۇن ئىككى ئاكامنى لاگېرغا سولاپ بولغان ئىدى. مەن لاگېرنىڭ ئىچىدىكى ئەھۋالنى ئۇ يەرگە بىرىنچى قېتىم بارغىنىم بىلەن ئوخشاش دەپ ئويلاپتىمەن. ئەگەر مەن ئىچىدىكى ئەھۋالنىڭ قەبىھلەرچە رەھىمسىزلىك ھالىتىگە كەلگەنلىكىنى بىلگەن بولسام، ئۆزۈمنى ئۆلتۈرۋالغان بولاتتىم، بېرىشقا ھەرگىزمۇ قوشۇلمىغان بولاتتىم. ئۆزۈمنى ئېنىقلا ئۆلتۈرۋالغان بولاتتىم. مەن ئۇ زۇلۇملاردىن ئۆلۈمنى ئەۋزەل كۆرەتتىم. مەن 2018- يىلى 10- مارت ساقچىخانغا بېرىپ ئۆزۈمنى مەلۇم قىلدىم.

9. ئىككى ساقچى مېنى لاگېرغا ئېلىپ باردى. مەن يەنە بىر يېڭى ئېچىلغان ئىشىكتىن كىردىم. ئۇ ۋاقىتتا لاگېرنىڭ ئەتراپىدىكى ھەممە يەر قورشاشقا ئىدى. يۈز مېتىر دائىرىدىكى رايون قورشاش بىلەن قورشالغان. يان تېلېفونۇم تارتىۋېلىندى. مەن كەلگەندە دەرۋازا ئالدىدا تۆت چوڭ ئاپتوبۇس بار ئىدى. بەزى كىشىلەرنىڭ بالىلىرى بار بولۇپ، ساقچىلار بالىلارنى زورلۇق بىلەن ئېلىپ باشقا يەرگە ئەۋەتىش ئۈچۈن ئۇلارنى باشقا ئاپتوبۇسقا ئېلىپ چىقتى. بۇ مېنىڭ ھاياتىمىدىكى ئەڭ قاراڭغۇ، ئەڭ ئېچىنشىلىق كۈنلەرنىڭ بىرى ئىدى.

10. بىنانىڭ ئىچىگە كىرىشىڭىز بىلەنلا سول ۋە ئوڭ تەرەپتە ئىككى قوراللىق قوغدىغۇچى تۇردى. ئۇلارنىڭ كىشىلەرنى سىكانىرلايدىغان ماشىنىسى بار. يەنە بىر ئۆيدە ھەممەيلەننى ئاخشۇرىدىغان ئىككى ساقچى بار بولۇپ، ئۇلار ھەممە ئادەمنىڭ كىيىملىرىنى يىرتىۋەتتى. مېنىڭ ئالدىمدا بىر موماي بار ئىدى. تەخمىنەن 70 ياشلار ئەتراپىدا، ئۇلار بۇ چوڭ ئايالنىڭمۇ كۆيىنىكىنى يىرتىۋەتتى. بۇ قېرى ئايال ئاستى قىسمىدا پەقەتلا كالتە ئىشتىنى، ئۈستۈنكى بەدىنى قىسمىدا بولسا پەقەتلا كىچىك جىلتىگە بىلەن قالغان ئىدى. ئۇ كۆكسىنى قوللىرى بىلەن ياپماقچى بولدى، ساقچى ئۇنىڭ بۇنداق قىلىشىغا يول قويمىدى. ئۇ تىك تۇرۇشقا مەجبۇر بولدى. ئۇ قولنى قويۇپ بېرىشى كېرەك ئىدى. كۆكسى ئوچۇق قالدى. ئۇ يەردە نۇرغۇن ئادەملەر، نۇرغۇن ئەرلەر بار ئىدى، ئۇ شۇ پېتى تۇراتتى. ھەممەيلەن ئۇنىڭ كۆكسىنى كۆرەلەيتتى. ئۇنىڭ ھىجابلىرىمۇ يىرتىپ تاشلىۋەتتى. مەن بۇ كۆرۈنۈشنى بۈگۈنگە قەدەر ئۇنتۇپ كېتەلمەيمەن. مەن ھالقامنى ئېلىۋېلىشقا ئۈلگۈرەلمىدىم، ئۇلار ھالقامنى شۇنداق قاتتىق تارتىپ ئېلىۋالدى. قۇلقىم قاناشقا باشلىدى، لېكىن ئۇلار پەرۋامۇ قىلمىدى.

11. ئاندىن بىز كامېرغا ئېلىپ كېلىندۇق. بىزدىن سېرىق سىزىقنىڭ ئىچىدە مېڭىشىمىز تەلەپ قىلىندى. بىز بىزنى باشلاپ ماڭغان ساقچىلارنىڭ قورشاشۇدا ماڭدۇق. مەن ئۇلارنىڭ سەل ئاقكۆڭۈل، ئازراق كۆيۈمچان، سەل رەھىمدىل بولىدىغانلىقىنى ئويلاپ يېتەلمىدىم. مەن ساقچىغا بۇنىڭ مېنىڭ ئىككىنچى قېتىم كىرگەنلىكىمنى ئېيتتىم ۋە ھازىر بۇ

يەرنىڭ نېمىشقا بۇنچىلىك ئۆزگىرىپ كەتكەنلىكىنى سورۇدۇم. ساقچى بەك ئاچچىقلىنىپ ماڭا ۋارقىراپ كەتتى ۋە ئاغزىمى يۇمۇشۇمنى ، بولمىسا كۆڭۈلۈكۈمنى كۆرىدىغىنىمنى ئېيتتى. بىز نۇرغۇن قۇرۇلۇشلارنى كۆردۇق. ئۇلار بىزنى تۆمۈر دەرۋازا ئىچىگە ئېلىپ كىردى. بىز تۆتىنچى كامېرا كىردۇق. ئىشىك يېرىم ئوچۇق ئىدى ، شۇڭا بىز ئىشىكتىن قىسىلىپ كىرىشىمىز كېرەك ئىدى. ئەگەر بىرەرسى كىرەلمىسە ، ئۇلار ئۇنى تىپىپ كىرگۈزدى. كامېرا ئادەم بەك كۆپ ، يىگىرمە نەچچە ئادەم بار ئىدى. ئىچى ئىنتايىن قاراڭغۇ ئىدى. بەزىلىرىمىز يەردە ئۇخلىدۇق ، بەزىلىرىمىز تاختايدا ئۇخلىدۇق. ھەممىمىز بەك قورقۇپ كەتتۇق. بىز كۈندە بىر قېتىم ھاجەتخانىغا بارالايتتۇق ، كامېرنىڭ ئىچىدە چېلەك بار ئىدى. كامېرىمىزدا سىرتىنى كۆرەلەيدىغان كىچىك بىر دېرىزە بار ئىدى. ئۇنىڭدىن كىشىلەرنىڭ لاگېرغا كىرگەنلىكىنى كۆردۈم. ئۇدا تۆت-بەش كۈن ، ھەر كۈنى مېڭىلغان كىشىلەر ئېلىپ كېلىندى.

12. تازىلىق ئۆيىگە بېرىشقا پەقەت ئۈچ مىنۇتلا ۋاقىت بار ئىدى. بىر قېتىم بىر ئايال تازىلىق ئۆيىگە كىرگەندە ، ساقچى ئۇنىڭغا تېزىرەك چىقىشنى ئېيتتى. ئۇ قورسىقىنىڭ بىئارام بولغانلىقىنى ئېيتتى ، لېكىن ساقچى كىرىپ ئۇنى قاتتىق ئۇرۇپ كەتتى. بىز بەك قورقۇپ كەتتۇق. كامېرىمىز ئىچىدىكى كىچىك چېلەككە قاپقى يوق ھاجەتخانىغا ئايلىنىپ بولغان ئىدى. كامار كىچىك بولۇپ ، شامال ئۆتۈشۈش يوق بولۇپ ، مۇھىت تەسەۋۋۇر قىلغۇسىز دەرىجىدە ناچار ئىدى. مەن بىر قېتىم ساقچىغا بۇ چېلەكنىڭ قاپاقسىز قالغاندا سېسىق پۇراقتىن زەھەرلىنىپ قالىدىغانلىقىمىزنى ئېيتتىم. لېكىن ساقچى بىزگە ئۇنى ئىچىمىگىنىڭگە خۇشال بولۇش دېدى. ھەر بىر كامېرنىڭ كىرىش ئېغىزىدا ئىككى قوراللىق ساقچى بار ئىدى.

13. ئۇدۇلدىكى كامېردا قازاقىستانلىق 2-3 ئايال بار بولۇپ ، ئۇ توختىماي يىغلاپ تۇرۇپ ، ئۆزىنىڭ قازاقىستان پۇقراسى ئىكەنلىكىنى ، ئۆزىنىڭ ئۇيغۇر ئەمەسلىكىنى ئېيتتاتتى ۋە نېمىشقا قولغا ئېلىنغانلىقىنى سوراپتتى. ساقچىلار ئۇنى تېخىمۇ قورقۇنچۇلۇق جايغا يۆتكىۋېتىش توغرىسىدا تەھدىد سالدى. نەتىجىدە ئۇ ئۈچ كۈندىن كېيىن غايىب بولدى. بىز ئۇنىڭ قەيەرگە كەتكەنلىكىنىمۇ بىلمەيمىز. ئەمما ھەممىمىز ئۇ ۋاقىتتا ھېچكىمنىڭ سىرتقا چىقىش پۇرسىتى يوقلىقىنى بىلەتتۇق. ھېچقانداق مۇمكىنچىلىك يوق ئىدى. ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇلار يوقاپ كەتكەن بولۇپ ، مەن ئۇلاردىن ھېچقانداق خەۋەر ئالالمىغان ئىدىم.

14. مېنى ساقچىلار كۆپ قېتىم سوراق قىلدى. ئۇلار مەندىن قايتا قايتا ، "سەن قايسى تەشكىلات بىلەن ئالاقەڭ بار؟ ، ئامېرىكىدىكى ئۇيغۇرلار بىلەن قانداق ئالاقەڭ بار؟" دېگەندەك سوئاللارنى سورىدى. ئۇلار ماڭا راست گەپ قىلىش كېرەكلىكى توغرىسىدا تەھدىد سالدى ؛ مەن ھەرقانچە راست گەپ قىلغان بولساممۇ ، لىكىن ئۇلار ماڭا ئىشەنمىدى. ئۇلار مېنى ئورۇندۇققا باغلاپ سوراق قىلدى. كېيىن ئۇلار مېنى باشقا كامېراغا ئېلىپ باردى. پۈتۈن كامېر تۆمۈردىن ياسالغان بولۇپ ، ئۇ يېڭى كامېر ئىدى. كارىدور تەخمىنەن ئىككى يۈز مېتىر ئۇزۇنلۇقتا ئىدى. ئۇ يەردە نۇرغۇن ئادەم بار ئىدى. بىز ئۇ يەردىن ئۆتكەندە شۇ كامېرلارنىڭ ئىچىنى كۆرەلەيمىز. ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئادەملەر بىلەن لىق تولغان. بىزنى باشلاپ ماڭغاندا ، يولنىڭ ئىككى تەرىپىدە قوراللىق ساقچىلار تۇراتتى. ھەر بەش قەدەمدە بىر قوراللىق ساقچى بار ئىدى. ئۇ تۆمۈر كامېرنىڭ ئىچىدە ھېچ نەرسە يوق ئىدى. ئىچى تولمۇ سوغۇق ئىدى.

15. بىز سوغۇق سۇ بىلەن يۇيۇنۇشقا مەجبۇرلاندىق. ھەممىمىز كېسەل ھالەتتە تۇراتتۇق. ئۇ ۋاقىتتا مەن قاتتىق قىزىپ كەتتىم. قىزىپ يىقىلىپ چۈشتۈم. بىزنى قوغداۋاتقان ساقچى بىزگە مەسئۇل ئايالنى چاقىردى. ئۇ كېلىپ، ناھايىتى ئاچچىقلىنىپ، نېمىشقا بىراقلا ئۆلمۈدۈڭ، دېدى؟ مەسئۇل ساقچىنىڭ باشقا ھوقۇقى يوق. ئۇلار پەقەت قوغداشقا مەسئۇل ئىدى. مەن بىر چەتكە تاشلاندىم، ئۇسسۇدۇم، لېكىن سۇ يوق. ئۇلار ماڭا ھاجەتخانا سۈيى بەرمەكچى بولدى، مەن ئىچمىدىم.

16. ھەر كۈنى كەچتە قىزلار غايىب بولاتتى. كامپىمىزدىكى بىر قىز كېچىدە ئېلىپ كېتىلگەن ۋە قايتىپ كەلمىگەن. ئۇدۇلدىكى كامپىدا، بىر كۈنى ئەتىگەندە بىر قىز ساراڭ بولۇپ قالدى. ئۇ چېچىنى تارتىپ تۇرۇپ ئۆزىنى ئۇردى، ئاندىن بىرەيلەن كېلىپ ئۇنىڭغا تىنچلاندۇرۇش دورىسى بەردى. ئۇ بىر ئازدىن كېيىن يەنە ئۆزىنى ئۇرۇشقا باشلىدى. ئۇلار ئۇنى ئېلىپ كەتتى. ئۇلار ئۇنى روھىي كېسەللەر دوختۇرخانىسىغا ئېلىپ كەتكەنلىكىنى ئېيتتى.

17. بىز تۆت ياكى بەش كامپىدىكىلەر بىللە دەرسكە ئېلىپ كېلىنەتتۇق. بىزگە دەرس بەرگەن ئوقۇتقۇچىلار مېڭە يۇياتتى. ئاندىن ئۇلار بىزگە قانۇن، كوممۇنىزم قانۇنى توغرىسىدا دەرس بەردى ۋە بىزگە بالىلىق بولماسلىقىنى، كەلگۈسىدە بالىسى بار كىشىلەرنىڭ قانۇن تەرىپىدىن جازالىنىدىغانلىقىنى ئېيتتى. بىز دەرسكە بارغاندىن كېيىن ئەھۋالىمىز ياخشى بولۇپ قالار دەپ ئويلايتتۇق. ئەمما بىز بۇ يەردە ئىنتايىن ناچار ئەھۋالغا چۈشۈپ قالدۇق. ئۇلار بىزگە تاماقمۇ بەرمىدى.

18. ئۇلار يەنە بىزگە ھەر قېتىمدا ھەر خىل ۋاكسىنلارنى ئۇردى. ھەر ئون بەش كۈندە بىزگە ۋاكسىنا ئەملەيتتى، ئاندىن ساقچىلارنىڭ نازارىتى ئاستىدا دورا ئىچىشىمىز كېرەك ئىدى. شۇنىڭدىن كېيىن نۇرغۇن كىشىلەر ئېلىشىپ قېلىشقا باشلىدى. دورا ئىچكەندىن كېيىن، ھېچنەمى بىلمەيتتىم، ھېچنەمى ئويلىيالمايدىم، ھېچ ئىش قىلالمايدىم. بۇ بىر خىل قالايمىقانچىلىق. مەن پەقەت ئۈنۈمنىلا تەسۋىرلەپ بېرەلەيمەن. بىز ئىچىشكە تېگىشلىك 2 خىل دورا بار. بىرى سىزنى ھەقىقەتەن قورقۇنچاق ۋە ھارغىنلىق ھېس قىلدۇرىدۇ. يەنە بىرى سىزنى تېرىڭىزنىڭ ئاستىدا بىر نەرسە ھەرىكەت قىلىۋاتقاندا ھېس قىلدۇرىدۇ. ئۇلار ئاق رەڭدە. ئۇلار بىزگە ۋىتامىن دەپ بېرىلدى. بۇ دورىلار ئادەمنى ئىنتايىن ئۇسسۇتدۇ. ئاندىن نۇرغۇن ئاياللارنىڭ ھەيزى كەلمىدى. بىر ئايالنىڭ ھەتتا 8 ئايدىن كۆپرەك ۋاقىت كەلمىدى. ئۇنىڭ ئىسمى ئالىيە. يەنە بىر ئايالنىڭ بولسا ئەكسىچە نۇرغۇن قان كەپ كەتتى. ئۇنىڭ ئىسمى روشەنگۈل ئىدى. مەندىن بولسا ئېغىر قان كەلدى. بىراق مەن بۇنى دورا سەۋەبىدىن كۆرمەيمەن، بەلكى تاياق يېيىش سەۋەبىدىن كۆرمەن. مېنىڭچە بۇ دورىلار بىر تەرەپتىن كۆپۈيۈش ئىقتىدارىنى كاردىن چىقىرىش ئۈچۈن، يەنە بىر تەرەپتىن ئەقلىنى كونترول قىلىش ئۈچۈن بولسا كېرەك دەپ ئويلايمەن.

19. لاگېرنىڭ ئىچىدە كاتەكچە دېرىزىدىن بىر چوڭ ئاپتوبۇسنى كۆرگىلى بولاتتى. ئۇ ئاپتوبۇستا ساغلاملىق ۋە باشقا تىببىي تەكشۈرۈش ئېلىپ بارىدىغان ئۆسكۈنىلەر بار بولۇپ، لاگېردىكىلەرگە تىببىي تەكشۈرۈش ئېلىپ باراتتى. ئاپتوبۇسقا كىرگەن ساغلام كىشىلەرنىڭ ناچار ھالەتتە چىققانلىقىنى كۆرەتتىم.

20. بىر ئايال سوراققا تارتىلغىلى ئېلىپ كېتىلىپ، ئۇ ئۈچ كۈندىن كېيىن قايتىپ كەلدى. ئۇ قايتىپ كەلگەندىن كېيىن ئورنىدىن تۇرالمىدى، ئولتۇرالمىدى، پەقەتلا ياتاتتى. ئۇ يەردىكى قائىدە ھەر كۈنى ئۆرە تۇرۇش، بىزنىڭ يىتىشىمىزغا رۇخسەت يوق ئىدى. شۇ كۈنى ئۇ ساقچى خادىملىرى ئۇنىڭ يېتىپ بىر سائەت ئارام ئالالايدىغانلىقىنى ئېيتتى. نېمە ئىش بولغانلىقىنى ھېچقايسىمىز بىلمەيتتۇق. ئەتسى مەن ئۇنىڭدىن نېمە ئىش بولغانلىقىنى سورىغىلى باردىم، ئۇ مېنى قۇچاقلاپ يىغلاپ كەتتى، ئەمما ئۇ ھېچنېمە دېيەلمىدى، پەقەت يىغلىدى. مەن ئۇنى چوقۇم قاتتىق تاياق يىدى دەپ ئويلىدىم. ئۇ يۇيۇنغىلى بارغاندا، مەن ئۇنىڭ بەدىنىنى كۆردۈم ۋە ئۇنىڭغا نېمە بولغانلىقىنى ھېس قىلدىم، چۈنكى ئوخشاش ئىشنىڭ ماڭا كەلگىنىگە ئۇزۇن ۋاقىت بولمىغان ئىدى.

21. بىز 2018-يىلى 5-ئاينىڭ 10-كۈنى ئۇ يەرگە يۆتكەلدۇق. بۇ دەل سوراق باشلانغان چاغ ئىدى. مەن بىر نەچچە كۈن ئۆتمەيلا سوراققا ئېلىپ كېلىندىم. مەن ھەمىشە ئاياللار تاياق يەيدۇ، دەپ ئويلايتتىم، ئەمما مەن سوراق قىلىنغاندا ساقچىلارغا قارشىلىق قىلدىم. دەسلەپتە ئۇلار مەندىن سوئال سورىدى. ئۇ ئۆي قاراڭغۇ ئىدى. سائەتنىڭ قانچە بولغانلىقىنى بىلمەيتتىم. مەن سوراق قىلىنغاندا، ئۇلار مېنى قاتتىق ئۇردى ۋە چېچىمنى تارتتى. بىر قازاق ساقچىسى ماڭا يېمەكلىك ئېلىپ كەلدى. مەن يېيىشنى رەت قىلدىم، ھەمدە قارشىلىق كۆرسىتىشكە باشلىدىم. مەن ئۇنىڭدىن ئېرىم مېنى بۇ دۆلەتتىن ئېلىپ چىقىپ كەتكەن كىشى تۇرسا نېمىشقا بېرىپ ئېرىمدىن بۇ سوئاللارنى سورىمايدىغانلىقىنى سورىدىم. ئۇ ۋاقىتتا دۇنيا ئۇيغۇر قۇرۇلتايلىرىنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنىمۇ بىلمەيتتىم. بىز بۇ ئۇچۇرنى جۇڭگودا بىلمەيمىز. مەن روھىي جەھەتتە چۈشكۈنلىشىپ كەتتىم، شۇڭا مەن ساقچىغا شۇنداق ئېيتتىم. ئاندىن بىر خەنزۇ ساقچى كېلىپ ئۇدۇل بېشىمغا تەپتى. مەن يىقىلىپ چۈشتۈم، ئۇ توختىماي قورساق ۋە بېشىمغا تەپتى ۋە قورسىقىمنىڭ يېرىلىپ كەتكەنلىكىنى ھېس قىلدىم. ئۇ مېنى تىللىدى ۋە تەپتى. ئۇ ئۇيغۇرلارنىڭ ھەممىسىنىڭ مۇشۇنداق مۇئامىلە قىلىنىشى كېرەكلىكىنى ئېيتتى ۋە مېنى داۋاملىق تەپتى. مەن ئايلىنىپ كەتتىم. ھوشۇمغا كەلسەم ئۆزۈمنى ئۆز كامېرىدا ياتقان ھالدا كۆردۈم. مەن ئۆلۈپ كېتىدىغاندەك ھېس قىلدىم. ئىچىم يېرىلىپ كەتكەندەك ھېس قىلدىم. تۈرمەداشلىرىم مېنى تازىلىق ئۆيگە ئېلىپ باردى. مەن مەندىن توختىماي قان ئېقىۋاتقانلىقىنى كۆردۈم. تۈرمەداشلىرىم ساقچىغا مەندىن توختىماي قان ئېقىۋاتقانلىقىنى ئېيتتى. ساقچىلار بۇنىڭغا پەرۋا قىلمىدى ۋە بۇ نورمال ئەھۋال دېدى. ئۇنىڭدىن كېيىن قورسىقىم ئاغرىدى. بۇ ئاغرىق بىر-ئىككى ئاي داۋاملاشتى.

22. مەن مۇشۇنداق تۇرساممۇ ئۇلار مېنى سوراققا ئېلىپ كىردى. ئۇ ئوخشاش قاراڭغۇ ئۆي ئىدى. بىزنىڭ كامېرىدىن مەن بىلەن بىللە ئېلىپ كېلىنگەن يەنە بىر ئايال بار ئىدى. ئۇ مېنىڭ يېنىمدىكى ئۆيدە ئىدى. مەن ئۇنىڭ ۋارقىرىغان ئاۋازىنى ئاڭلاپ، ئۇنى تاياق يەپتۇ دەپ ئويلىدىم. بۇ ئاۋاز بەك ئېچىنشىلىق ۋە قورقۇنچلۇق ئىدى. مەن داۋاملىق سوراققا تارتىلدىم. مەندىن خاتالىقىمنى تونۇدۇممۇ، نېمە ئىشلارنى قىلدىم ۋە شۇنىڭدەك باشقا سوئاللارنى سورىدى. سوراقنىڭ ئوتتۇرىسىدا بەزى ساقچى خادىملىرى مەندىن يەنىلا قان ئېقىۋاتقانلىقىنى، بىراق ئۇلار بۇنىڭغا پەرۋا قىلمايدىغانلىقىنى ئېيتتى. ئۇلار مېنى يەنە بىر ئۆيگە ئېلىپ باردى. ئۇلارنىڭ مېنى بۇنداق قىينايدىغانلىقىنى، ھەتتا توك ئىشلىتىدىغانلىقىنى ئويلاپمۇ باقمىغان ئىدىم. مەن ئېلىپ كېلىنگەندە ئۈچ ساقچى بار ئىدى. ئۇلار ماڭا باسقۇنچۇلۇق قىلدى. ئۇلارنىڭ ماڭا بىرلىشىپ قىلغان زوراۋانلىقىنىڭ رەھىمسىزلىكىنى تەسۋىرلەيدىغان سۆز يوق. ئۇلار مېنى ئۇرۇپلا ۋە ياكى جىنسىي ھەۋسىنى قاندۇرۇپلا توختىمىدى. ئېنىق ئېسىمدە، ئۇلار ماڭا ئۈچ قېتىم شۇنداق قىلدى. ئۇلار تۆمۈر

تاياقچىلارنى ئىشلىتىپ بولغاندىن كېيىن، جىنسىي ئەزا يېمىغا تۆمۈر تاپاقچە، توك كالتەك ۋە باشقا ئۆسكۈنىلەرنى قىستۇرۇپ ماڭا باسقۇنچىلىق قىلدى. قانداق ئۆسكۈنىلەر ئىكەنلىكىنى ئېنىق چۈشەندۈرۈپ بېرەلمەيمەن. قانداقلا بولمىسۇن - ئۇ ئۈچەي، ئىچكى ئەزالارنى تارتىپ چىقىرىش بىلەن ئوخشاش. مەن يىغلىمايمەن، ياشايمەن، مەن ئۇلارنىڭ بۇنىڭ ئۈچۈن بەدەل تۆلىگەنلىكىنى چوقۇم كۆرۈشۈم كېرەك. ئەمما مەن ئاللىبۇرۇن تىرىك جەسەتكە ئايلاندىم. روھىم ۋە يۈرىكىم ئۆلدى. ئۇ ۋاقىتتا بىر ياش ئايال مەن بىلەن بىللە ئېلىپ كېتىلگەن، ئەمما ئۇ قايتىپ كەلگەندە ئاللىبۇرۇن ساراڭ بولۇپ قالغان ئىدى. ھېچ گەپ، ھېچ ئىش قىلمىغان. ئۇزاق ئۆتمەي مېنى يەنە بىر قانچە قېتىم ئېلىپ چىقىپ كەتتى. بۇ قېتىملاردا ئوخشاشلا قىيىن-قىستاققا ئېلىندىم. مەن نېمە ئۈچۈن ئاياللارنىڭ بەدىنىنىڭ ئىت تالىۋەتكەندەك شۇنچە زەخمىلەنگەنلىكىنى ئاندىن ھېس قىلدىم ۋە چۈشەندىم. بۇلارنىڭ ھەممىسى ئىنسان قېلىپىدىن چىققان زىيانكەشلىك، خورلاش ۋە قىيناش ئىدى.

23. ئۇلار بىزگە ئىچىشكە گۈرۈچ سۈيى بەردى. بىزدە يەيدىغان يېمەكلىك يوق، بەك قورقۇنچۇق ئىدى. ھېچقايسىمىز بۇنداق ئاچلىقنى باشتىن كەچۈرۈپ باقمىغان. مەن تىزلىنىپ تۇرۇپ ساقچىلارنىڭ بىزگە يەيدىغان نەرسە بېرىشىنى ئۈتۈندۈم. ئۇ كۈنى يەنە بىر ئوقۇتقۇچى ۋەزىپە ئىجرا قىلىۋاتاتتى. ئۇ ئوقۇتقۇچىمۇ كادىر بولۇپ، ئۇ يەردە ئوقۇتقۇچى بولۇشقا تەقسىم قىلىنغان ئىدى. ئۇ ئۇيغۇر ئوقۇتقۇچى ئىدى. ئۇ مېنى كۆرگەندىن كېيىن ماڭا ئىچ ئاغرىتىپ قايتىپ كېلىپ بىر نەرسە ئىزدىدى، ئەمما ئۇ توپا باسقان بولدىن باشقا نەرسە تاپالمىدى. يەي دېيىشىمگە يېنىمدىكى ئايالنىڭ ماڭا ئېچىنىشلىق قاراپ تۇرغانلىقىنى كۆردۈم. مەن بولكىنىڭ يېرىمىنى ئۇنىڭغا بەردىم. بىز بولكىنى يالاپ بىللە يىغلاپ كەتتۇق.

24. لاگېردىكى مەھبۇسلار ئوخشىمىغان تۈرلەرگە ئايرىلدى. ھەر بىر تۈرنىڭ كېيىدىغان فورمىلىرىنىڭ ئۆزىگە خاس رەڭلىرى بولدى. مەسىلەن، كۆك، سېرىق ۋە قىزىل رەڭ. بىز كۆك فورما كىيگەن بولۇپ، لاگېر شارائىتىمىز باشقىلارغا سېلىشتۇرغاندا ئەڭ ياخشىسى ھېساپلىناتتى. مەن باشقىلارغا سېلىشتۇرغاندا تېخىمۇ ئېچىنىشلىق جىنايەتچىلەرنى كۆردۈم ۋە ئاڭلىدىم. مەسىلەن، مەن سالامەتلىكىم سەۋەبىدىن دائىم بارىدىغان لاگېرنىڭ داۋالاش ئۆيىدە تۇرغان ۋاقىتىدا، قىزىل فورمىنى كۆردۈم. ئۇلار ھەتتا لاگېر دوختۇرخانىسىدا قولغا كىشىن سېلىنىپ، زەنجىر بىلەن باغلانغان ئىدى. ئۇلارنىڭ كامېردا قانداق قىلىۋاتقانلىقىنى تەسەۋۋۇر قىلالمايتتىم، چۈنكى ماڭا ھەمىشە قولۇمغا كىشەنسز لاگېر دوختۇرخانىسىدا كىرىشىمگە رۇخسەت قىلىنغان. قاراۋۇللارنىڭ قىزىل فورما كىيگەن مەھبۇسلارنىڭ كامېردىكى ئەھۋاللار ھەققىدە نېمىلەرنى دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم. ئۇلارنىڭ ئېيتىشىچە، ئۇ يەردە دائىم تاماق بېرىلمەيدىكەن. نۇرغۇن مەھبۇسلار ئاچارچىلىققا دۇچار بولىدىكەن. بەزىلىرى ھەتتا ئاچلىقتىن ئۆلدىكەن. بىر ئاي ئۇلار بىزنى مۇشۇنداق تەدبىرلەر بىلەن قىيىندى. بىزگە ناھايىتى ئاز يېمەكلىك بېرىلدى. ئۇنى يېمەكلىك دېگىلىمۇ بولمايدۇ. ئۇ بىر پارچە بولكا بىلەن قارا گۈرۈچ سۈيى ئىدى. تامىقىمىز كۈندىن-كۈنگە ئازلاپ كەتتى.

25. شۇنداق قىلىپ، 2018-يىلى 5-ئايدىن 8-ئايغىچە بولغان بۇ ئۈچ ئاي ئىچىدە، بۇنداق تۈردىكى قىيىنچىلىقلار دائىم بولۇپ تۇردى. مەسىلەن، ئۇلار چېچىمىزنى چۈشۈرۈۋەتتى. ئەگەر بىز رەت قىلساق، ئۇلار بىزنى جازالايىتى. ئاندىن ئۇلار بىزنى ھامىلىدارلىقتىن ساقلىنىش دورىسى ئىچىشكە مەجبۇرلىدى. ئاندىن ئۇلار بىزگە يەنە نۇرغۇن باشقا دورا

ئىچكۈزدى، ئەمما بىز ئۇلارنىڭ نېمە دورا ئىكەنلىكىنى بىلمەيتتۇق. ھەممە ئىش ئۇلارنىڭ پىلانى بويىچە تاماملانغاندىن كېيىن، قايتىدىن تاماق بېرىشكە باشلىدى؛ ئەمما ئۇ تاماقلارنىڭ سۈپىتى ئىنتايىن ناچار ئىدى. تاماقتىن بۇرۇن، بىز پارتىيەگە سادىقلىق قەسىمى بېرىشىمىز ۋە جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىگە رەھمەت ئېيتىشىمىز كېرەك. بىز ھەر كۈنى ئىنسان قېلىپىدىن چىققان مۇئامىلىنىڭ گۇۋاھچىسى بولدۇق. بەزىلەر بۇنىڭغا بەرداشلىق بېرەلمەي ساراڭ بولۇپ قالدى ۋە روھىي كېسەللىككە دوختۇرخانىسىغا كىرىپ قالدى. بىراق، بۈگۈنگە قەدەر ئاتالمىش ئۆگۈنۈشتىن چېكىنىپ چىققانلارغا نېمە بولغانلىقىنى بىلمەيمىز.

26. مەن 2018-يىلى 9، 10-ئايدا، مېنى لاگېر ئىچىدىكى باشقا بىر كامېرغا يۆتكىدى. مەن ئۇ كامېردا، لاگېردىن قويۇپ بەرگىچە تۇردۇم. بۇ كامېردا تەخمىنەن 12 مەھبۇس بار ئىدى.

27. مەن كارىدوردا نېمە ئىش بولغانلىقىنى كىچىككەنە يېرىدىن كۆرەلەيتتۇق. ئۇ ئۇزۇن كارىدور ئىدى. ئىككى تەرىپى بىزنىڭ كامېرلار ئىدى. كارىدوردا ساقچىلار مېڭىپ يۈرەتتى. كېچىدە نامەلۇم كىشىلەر كاستۇم-بۇرۇلكا ۋە ماسكا بىلەن كەلدى. ئۇ چاغدا تېخى كورونىڭ ۋىروسى تارقالمىغان ئىدى. ئۇلار ھەممىشە لاگېردىكى ساقچى ياكى بىخەتەرلىك خادىملىرىنىڭ ھەمراھلىقىدا كارىدوردا پەيدا بولاتتى. دەسلەپتە ئۇنى بىخەتەرلىك تەكشۈرۈشى ياكى باشقا بىرەرسى دەپ ئويلىدىم. بۇ كىشىلەرنىڭ ئاياللارغا ئوپچە باسقۇنچىلىق قىلىۋاتقانلىقىنى ئويلاشقىمۇ جۈرئەت قىلالمايمەن. ئەمما كېچىدە دائىم ئۇلارنىڭ كارىدوردا تۇتۇلغان ئاياللار بىلەن بىللە كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرەلەيسىز. كاستۇم كىيگەنلەر ئىچىدە ماڭا باسقۇنچىلىق قىلغان ئەرلەرمۇ بار ئىدى. مەن بۇ خۇلاسىگە كەلدىم، چۈنكى ھەر كۈنى دېگۈدەك كاستۇم-بۇرۇلكا كىيگەن نىقابلىق ئەرلەرنىڭ بۇنداق زىيارەت قىلىشى پەقەت كېچىدىلا ئېلىپ بېرىلاتتى. ئۇلار بىزنى سوارىق ئۆيىگە ئېلىپ بارىدۇ، چۈنكى بۇ ئۆيلەردىلا كامېرا يوق. ئۇ يەردە ھايۋانلار خۇشاللىق ئىزدەيدۇ. سوراق جەريانىدا دائىم خورلاش ۋە جىنسىي پاراكەندىچىلىكلەر يۈز بېرىدۇ.

28. مەن ئالدىنقى قېتىم يۆتكەلگەندە، ئاتالمىش ئوقۇتقۇچىلىرىمىز كېلىپ، ھۈنېرى بار كىشىلەرنى تىزىملىدى. مەسىلەن، توقۇمىچىلىق دېگەندەك. ئۇ ۋاقىتتا ھەممىمىز بۇنى لاگېردىن قۇتۇلۇشنىڭ بىر يولى دەپ قاراپ، بۇ تىزىملىككە كىرگەنلىكىمىزدىن خۇشال بولدۇق. ھازىر ئۇنىڭ مەجبۇرىي ئەمگەكچىلەرنىڭ تىزىملىكى ئىكەنلىكىنى بىلدىم. مەن تەلەپلىك ئىكەنمەن. مېنىڭ بىر قازاق ئوقۇتقۇچىم مېنى ئاگاھلاندۇرۇپ، بۇ تىزىملىككە تىزىملىتىلگەن، بۇ ئاياللارنىڭ كۆپىنچىسى قايتىپ كېلەلمەيدۇ، دېدى. مەن ئۇنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ تىزىملىتىلدىم.

29. بىر كۈنى، ئۇلار چەتئەلدە تۇغقانلىرى بار مەھبۇسلارنىڭ تىزىملىكىنى كۆتۈرۈپ كەلدى. مەنمۇ بۇ تىزىملىكتە بار ئىدىم. مەن يولدىشىم قازاقىستاندا مېنىڭ قويۇپ بېرىلىشىم ئۈچۈن تېرىشۋاتقانلىقىنى بىلمەيتتىم. سوئال سوراش ئۆيىگە قايتا ئېلىپ كىرىلدىم. مەن خورلاشنى قايتىدىن باشلايدىغان بولدى، دەپ ئويلىدىم. بىراق، مېنى ھەيران قالدۇرغىنى، ئۇلار ئىنتايىن مۇلايىم بولۇپ، مەندىن نورمال سوئال سورىدى. 2018-يىلى 12-ئاينىڭ 24-كۈنى، يەنى قويۇپ بېرىلىشتىن بىر كۈن بۇرۇن، يەنە سوراققا تارتىلدىم. قانداقلا بولمىسۇن، بۇ قېتىم سوئال سوراش ئۆيىدە ئەمەس، دەرسخانىدا بولدى. ئۇ يەردە ئىككى ساقچى، ئىستىخبارات خادىمى، بىر قازاق ئايال ۋە لى لەن ئىسىملىك

ختاي ئايال مېنى ساقلاپ تۇراتتى. ئۇلار پۈتۈن بىر كۈن ماڭا نېمە دېيىشىم كېرەكلىكىنى جېكىلدى. مەن لاگېر ھەققىدە ھېچنەمە دېمەسلىكىم كېرەكمەش. مەن پەقەت پارتىيەگە رەھمەت ئېيتىشىم ۋە سىرتىكى ھەممەيلەنگە ياخشى ۋە مۇۋەپپەقىيەتلىك قايتا تەربىيە ئالغانلىقىمنى ئېيتىشىم كېرەك ئىكەن. مەن ئىككى بەتلىك ئىقرارنامىگە قول قويدۇم. سىنئالغۇم خاتىرىلەندى. مەن بۇ يەردە پارتىيەنى ماختىدىم ۋە ئۇنىڭغا رەھمەت ئېيتتىم. ئەمەلىيەتتە، مەن خۇشال بولۇشۇم كېرەك ئىدى، ئەمما قويۇپ بېرىلىشتىن بۇرۇنقى شۇ كۈنى كەچتە، مەن يىغلىدىم. مەن لاگېردىكى دوستلىرىمنى ئويلىدىم.

30. قازا قىلغان مەھبۇسلارغا كەلسەك، مەن شۇنى دەپ بېرەلمەيەنكى، كامېرىمىزدىكى بىر ئايالنىڭ بالا ياتقۇسىدىن كۆپ قان چىقىپ قازا قىلدى. جەسەتلەرنىڭ باشقا كامېرلاردىن ئېلىپ كېتىلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ تۇرىمىز. ئاق فورما كىيگەن كىشىلەر كېلىپ جەسەتلەرنى يۆتكىدى. تۆتۈپ تۇرۇشتىن قويۇپ بېرىلگەنگە قەدەر، ئۇ يەردە 100 دىن ئارتۇق ئايالنىڭ قازا قىلغانلىقىنى مۆلچەرلىيەلمەيمەن.

قويۇپ بېرىلگەندىن كېيىنكى كۆزۈتۈش ۋە نازارەتچىلىك

31. سىرتتا سىڭلىم، 2 ساقچى ۋە ئاخبارات خادىمى مېنى ساقلاۋاتاتتى. ئۇلار ماڭا كىملىكىمنى بەردى ۋە بىز بىلەن بىللە سىڭلىمنىڭ ئۆيىگە كەلدى. كېيىن ئۇلارمۇ بۇ يەردە قوندىغانلىقىنى ئېيتتى. مەن بەك ئاچچىقلىنىدىم، ئەمما سىڭلىم: «يېنىپ چىققانلىقىڭىزدىن خۇشال بولۇڭ، ئۇلار بۇ يەردە ئۇخلىسۇن» دېدى.

32. ئاندىن مەن ئۇلار بۇيرىغان يەردىن بىر ئۆي ئىجارە ئالدىم. ئۇ يەردە ئۇلار مەن بىلەن بىللە تۇراتتى. ئۇلار بىر نەرسە ئايال. بىر ئايدىن كېيىن ئۇلار مېنىڭ يولدىشىمغا، قازاقىستانغا تېلېفون قىلدى. ئۇلار مېنىڭ بۇرۇنقى تېلېفونۇمنى ماڭا بەرمىدى. مەن ھەممىنى يېڭىدىن سېتىۋېلىشىم كېرەك ئىدى. كونا نەرسىلىرىمنىڭ ھېچقايسىسىنى قايتۇرۇپ بەرمىدى. تۇنجى تېلېفوندا مەن ھېچ گەپ قىلالىدىم، پەقەت يىغلىدىم. بىر نەچچە كۈندىن كېيىن مەن يولدىشىمغا قايتا تېلېفون قىلىپ، مېنىڭ ئەھۋالىمنىڭ ياخشى ئىكەنلىكىنى ئېيتىشىم كېرەك ئىدى. ئۇلار مەن توغۇرلۇق بىر قىسىم سىن فىلىملارنى ئىشلەيدىغانلىقىنى، مېنىڭ تاللا بازارلىرىدىن سودا-سېتىق قىلالايدىغانلىقىمدىن، شەھەر ئايلىنىپ يۈرگىنىمدىن قانچىلىك خۇشال ئىكەنلىكىمنى ئېيتىشىم كېرەكلىكىنى دېدى. كېيىن ئۇلار پاسپورتىمنى قايتۇرۇپ بەردى، ئەمما مېنىڭ پاسپورتىمنىڭ ۋاقتى ئۆتۈپ كەتكەن ئىدى. مەن يېڭى پاسپورت ئىلتىماس قىلىشىم كېرەك ئىدى. ئۇيغۇرلارغا پاسپورت ئىلتىماس قىلىشنىڭ قانچىلىك قىيىنلىقىنى بىلەتتىم. شۇڭلاشقا مەن ھېچ يەرگە بارمايمەن دېدىم. بىراق ئۇلار ھازىر بۇ رەسمىيەتلەرنىڭ ناھايىتى تېز ئىكەنلىكىنى ئېيتتى. دەرۋەقە ھېچقانداق ئارتۇقچە تەلەپ قويۇلماي بارلىق تامغا ۋە ئىمزالارغا ئېرىشتىم! ئۇلارنىڭ مېنى چېگرادىن چىقىرىۋېتىدىغانلىقىغا ئىشەنمەيتتىم.

33. رامىزان ئېيىدا ئۇ ئىككەيلەن مېنىڭ ئۇلار بىلەن بىللە ھاراق ئىچىشىمنى تەلەپ قىلدى. مەن ئاغرىق، ئىچەلمەيمەن، دېدىم. ئەمما ئۇلار يەنىلا رامىزاندا مېنى بىر يۇتۇم ھاراق ئىچىشكە قىستىدى. مەن ھاراق ئىچىپ سۈرەتكە تارتىلدىم ۋە ئۇ ئۇنىڭدا تارقىتىلدى. شۇڭلاشقا مەن بۇ يەردىكى چەتئەلدىكى خەلقىمگە دەيمەنكى، ئەگەر

بەزەنلەر ئىجتىمائىي ئالاقە تورىدا بەك خۇشال ھالەتتە ھاراق ئىچسە ، ئۇلارنى تەنقىد قىلماڭ . ئۇلارنىڭ ھەممىسى مەجبۇرلانغان .

34. مەن پاسپورت تاپشۇرۇۋالغاندا ، ئۇلار مېنى يەنە سۈرەتكە ئالدى . مەن ئۇلارنىڭ تەشۋىقاتىنى يەنە تارقىتىشىم كېرەك ئىدى . ئاندىن ئۇلار يۈزۈمنى رەسىمگە ئالدى ، ئاۋازىمنى خاتىرىلىدى ، قېنىمنى ئالدى . پۈتۈن رەسمىيەت تاماملانغاندىن كېيىن ، مەن قازاقىستان ۋىزىسى ئىلتىماس قىلدىم . بۇ ئۇزۇن ۋە مۇرەككەپ جەريان ئىدى . ماڭا 2019 - يىلى 9 - ئاينىڭ 24 - كۈنى قازاقىستاننىڭ ۋىزىسى ئالدىم ؛ 9 - ئاينىڭ 26 - كۈنى قازاقىستانغا يېتىپ كەلدىم .

35. بۇرۇندىن ماڭا مەسئۇل بولغان رايۇنلۇق ساقچى ۋاڭ پىڭ ، ئۇزۇن ئۆتمەي ماڭا قازاقىستانغا تىلفۇن قىلىشقا باشلىدى . ئالدى بىلەن ئۇلار ماڭا قىسقا ئۇچۇر ئارقىلىق ناتونۇش كىشىلەر بىلەن كۆرۈشمەسلىككە ، ئۇ يەردە (لاگېردا) يۈز بەرگەن بارلىق ئىشلارغا سۈكۈت قىلسەن دەپ تەھدىد سالدى . ئاندىن ئۇلار مېنى ئۇلارغا ماسلاشماسام تۇغقانلىرىمنىڭ قولغا ئېلىنىدىغانلىقى بىلەن تەھدىد سالدى . ئاندىن ئۇلار قازاقىستاندىكى ئىجارە ئۆيدە مېنى ئۆلتۈرمەكچى بولۇپ ئۇ ئىجارىگە بېرىلگەن ئۆيگە ئوت قويۇۋەتتى . مەن ھەممىشە ئۆلتۈرۈلۈشتىن قورقاتتىم . شۇڭا ، مەن ئالمۇتادىكى ئامېرىكا كونسۇلخانىسىغا بېرىشنى قارار قىلدىم . مەن ئەھۋالىمنى چۈشەندۈردۈم ۋە ئۇلارغا نېمە ئىش بولغانلىقىنى ، ماڭا تەھدىت سېلىۋاتقانلىقىنى ، ھەتتا قازاقىستاندىمۇ ماڭا تىنچلىق بەرمەيۋاتقىنىنى ئېيتتىم . مەن ھازىرمۇ جۇڭگو گىرازدانى ، ھەر ۋاقىت قازاقىستان دائىرىلىرى تەرىپىدىن چېگرادىن قوغلاپ چىقىرىلىشىم مۇمكىن . ئەمما ئامېرىكا كونسۇلى ھەر ۋاقىت مېنى قوغدىدى ؛ بىراق ئۇلار ماڭا مېنى ئامېرىكىغا ئېلىپ كېتىشكە كاپالەت بېرەلمەيمىز دىدى .

36. سالامەتلىك ئەھۋالىمغا كەلسەك ، قازاقىستاندىمۇ دوختۇرغا كۆرۈندۈم ھەم شۇنداقلا بالىياتقۇنى ئېلىۋېتىش ئوپىراتسىيىسى قىلىش ئۈچۈن تۈركىيەگە باردىم . ئەمما ھەر بىر تەكشۈرتۈش ئۈچۈن نۇرغۇن پۇل كېتىدىكەن . مەن ئۆلۈپ كېتىدىغان ئوخشاي مەن دەپ ئويلىدىم . ئاخىرى مەن ئامېرىكىدا ئوپىراتسىيە قىلىندىم . ماڭا بۇ يەردە تۇبىر كۆلپوز دەپ دىئاگنوز قويۇلدى . مەن بۇ كېسەللىكلەرنى لاگېرلارغا قامالغانلىقىمنىڭ نەتىجىسىدىن گىرىپتار بولغۇنۇمغا ئىشىنىمەن . جۇڭگودىكى تەشۋىقاتلار يالغان ، مېنىڭ پەقەت ئامېرىكىدىلا ئوپىراتسىيە قىلىنغانلىقىمنى ئىسپاتلايدىغان داۋالاش تەپسىلاتىم بار .

ئېيتقانلىرىمنىڭ ھەممىسىگە مەن ئىسمىم بىلەن گۇۋاھلىق بېرىمەن . مەن يۇقارقى ۋەقەلەرنى باشتىن كەچۈرگەن ، كۆرگەن ۋە ئاڭلىغانلىقىمغا گۇۋاھلىق بېرىمەن . مېنىڭ ئېيتقانلىرىمنىڭ ھەممىسى ھەقىقەت ، مۇبالغە ياكى مۆلچەرلەش يوق .